

Seat No. : 0459

AL-111

April-2017

M.Com., Sem-IV

510 EE : Management Accounting

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

✓ પી. લિમિટેડ કંપનીનું મેનેજમેન્ટ બે મશીનમાંથી કોઈ એક મશીન પસંદ કરવાનું વિચારી રહ્યા છે. કંપનીની મૂડીની પડતર 12% અને કરવેરાનો દર 30% છે. બીજી માહિતી નીચે મુજબ છે :

14

	મશીન-I (ચંત્ર-I)	મશીન-II (ચંત્ર-II)
ચંત્રની પડતર	₹ 10,00,000	₹ 15,00,000
અંદાજીત આયુષ્ય	5 વર્ષ	6 વર્ષ
ઘસારા અને વેરાં પહેલાંની વાર્ષિક આવક	₹ 3,45,000	₹ 4,55,000

ઘસારો સીધી લીટીની પદ્ધતિ મુજબ ગણાવામાં આવે છે.

તમે નીચે મુજબની ગણતરી કરો.

(i) દરેક ચંત્ર માટે વટાવેલ પરત આપ સમય, ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય અને આંતરિક વળતરના દરની ગણતરી કરો.

(ii) કયું ચંત્ર ખરીદવું જોઈએ એ વિશે મેનેજમેન્ટને સલાહ આપો.

એક રૂપિયાનું વર્તમાન મૂલ્ય પરિબલ નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	1	2	3	4	5	6
12%	0.893	0.797	0.712	0.636	0.567	0.507
13%	0.885	0.783	0.693	0.613	0.543	0.480
14%	0.877	0.769	0.675	0.592	0.519	0.456
15%	0.870	0.756	0.658	0.572	0.497	0.432
16%	0.862	0.743	0.641	0.552	0.476	0.410

અથવા

(અ) મૂડી બજેટીંગની વટાવેલ રોકડ પ્રવાહની રીતો, પરત આપ સમય પદ્ધતિ કરતા કઈ રીતે ચડિયાતી છે તે સમજાવો.

7

(બ) સમાપન મૂલ્યની પદ્ધતિની ચર્ચા કરો.

7

2. ગમે તે બે લખો.

14

(અ) નિર્ણય વૃક્ષ અભિગમ સમજાવો.

(બ) નીચેની માહિતી પરથી જણાવો કે કયો પ્રોજેક્ટ વધુ સારો છે :

પ્રોજેક્ટ	A	B
રોકડ પ્રવાહ	₹	₹
વર્ષ 0	-10,000	-10,000
1	4,000	5,000
2	4,000	6,000
3	2,000	3,000

AL-111

1

P.T.O.

જોખમ વગર વળતરનો દર 5% છે. પ્રોજેક્ટ-A, એ પ્રોજેક્ટ-B કરતાં ઓછો જોખમી છે. મેનેજમેન્ટ રોકડ પ્રવાહને વટાવવા માટે, પ્રોજેક્ટ A અને B માટે, જોખમનો દર 5% અને 10% ગણે છે. એક રૂપિયાનું વર્તમાન મૂલ્ય પરિબળ નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	1	2	3
5%	0.952	0.907	0.864
10%	0.909	0.826	0.751
15%	0.870	0.756	0.658

- (ક) Q લિમિટેડ બે યોજના, પ્રોજેક્ટ M અને N ઉપર વિચારણા કરી રહી છે કે જેમાં રોકાણ પ્રોજેક્ટ M અને N માટે ₹ 8,50,000 અને ₹ 8,25,000 છે. સરકારી બોન્ડ પર ચાલુ વળતરનો દર 6% છે અને તેનો જોખમ વગરના વળતરના દર તરીકે ઉપયોગ થાય છે. અંદાજિત ચોખ્ખો રોકડ પ્રવાહ અને ચોક્કસતા આંક નીચે મુજબ છે.

વર્ષાત	પ્રોજેક્ટ-M		પ્રોજેક્ટ-N	
	રોકડ પ્રવાહ (₹)	ચોક્કસતા આંક	રોકડ પ્રવાહ (₹)	ચોક્કસતા આંક
1	4,50,000	0.8	4,50,000	0.9
2	5,00,000	0.7	4,50,000	0.8
3	5,00,000	0.5	5,00,000	0.7

6%ના દરે ₹.1નું વર્તમાન મૂલ્ય પહેલા, બીજા અને ત્રીજા વર્ષના અંતે 0.943, 0.890 અને 0.840 છે.

કયો પ્રોજેક્ટ પસંદ કરવો જોઈએ એ માટે મેનેજમેન્ટને સલાહ આપો.

- (ડ) સંવેદનશીલતા વિશ્લેષણ સમજાવો.

3. (અ) ડિવિઝન X અને Y, નવી રોકાણ યોજના પર અત્યારે વિચારી રહી છે.

	ડિવિઝન-X	ડિવિઝન-Y
રોકાણ	₹ 2,00,000	₹ 2,00,000
ચોખ્ખુ વાર્ષિક વળતર	₹ 32,000	₹ 22,000
નિર્ધારિત રોકાણ પર વળતરનો દર	18%	11%

કંપનીની મૂડી પડતર 13% છે. રોકાણ પર વળતરનો દર અને શેષ ઉપજના આધારે કઈ યોજના સ્વીકારવી જોઈએ ?

અથવા

જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ એટલે શું ? જવાબદારી કેન્દ્રો વિસ્તારથી સમજાવો.

- (બ) ગમે તે બે લખો.

- (i) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિના ફાયદાઓ સમજાવો.
(ii) શેષ આય પદ્ધતિ સમજાવો.
(iii) રોકાણ પર વળતરના દરની મર્યાદાની ચર્ચા કરો.

- (ક) નીચેના જવાબ લખો.

- (i) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિની વ્યાખ્યા આપો.
(ii) વિભાગીકરણ એટલે શું ?
(iii) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિની મર્યાદા જણાવો.

4. એક કંપનીમાં બે ડિવિઝન, ડિવિઝન A અને B છે. ડિવિઝન A ને ભાગ X ના વેચાણ અંગેનો લક્ષ્યાંક 2,00,000 એકમોનો આપવામાં આવ્યો છે. જે સરેરાશ રોકાયેલી મિલકતો ઉપર 20% વળતર આપશે. ડિવિઝન-Aની નીચે મુજબની માહિતી આપવામાં આવી છે :

14

વિગતો	₹
સ્થિર પડતર	5,00,000
ચલિત પડતર એકમદીઠ	1
સરેરાશ મિલકતો - દેવાદારો	2,00,000
સ્ટોક	5,00,000
પ્લાન્ટ	5,00,000

પરંતુ માર્કેટિંગમાં મર્યાદા છે. અને ભાગ-Xના માત્ર 1,50,000 એકમો જ માર્કેટમાં (બજારમાં) અંદાજિત કિંમતે વેચી શકાય છે. માટે ડિવિઝન-B ને, ભાગ-Xના 50,000 એકમો ખરીદવાની સલાહ આપવામાં આવી છે. ડિવિઝન-A, ભાગ-X એકમદીઠ ₹ 4 લેખે વેચવા તૈયાર છે પણ ડિવિઝન-B, એકમદીઠ ₹ 2 લેખે ચૂકવવા તૈયાર છે.

ડિવિઝન-A પાસે બીજો વિકલ્પ છે કે જેમાં તે ભાગ-Xના માત્ર 1,50,000 એકમોનું ઉત્પાદન કરી શકે છે. આના કારણે તેઓની મિલકતોમાં ₹ 2,00,000નો અને સ્થિર શિરોપરી ખર્ચામાં ₹ 25,000નો ઘટાડો કરી શકશે. તમારે ડિવિઝન-Aને સૌથી વધુ નફો આપતા વિકલ્પ માટે સલાહ આપવાની છે.

અથવા

- (અ) ફેરબદલી કિંમતની વ્યાખ્યા આપો. ફેરબદલી કિંમતના હેતુઓ સમજાવો.

7

- (બ) ફેરબદલી કિંમતની બજાર કિંમત રીત સમજાવો.

7

5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

14

1. ફેરબદલી કિંમત પદ્ધતિ હેઠળ, વિભાગ એટલે

- (અ) પડતર કેન્દ્ર (બ) રોકાણ કેન્દ્ર
(ક) નફા કેન્દ્ર (ડ) કોઈપણ નહિ

2. ફેરબદલી કિંમતની લોકપ્રિય પદ્ધતિ _____ છે.

- (અ) પડતર આધારિત કિંમત નિર્ધારણ
(બ) બજાર આધારિત કિંમત નિર્ધારણ
(ક) વાટાઘાટો આધારિત કિંમત નિર્ધારણ
(ડ) વૈકલ્પિક કિંમત નિર્ધારણ

3. જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ એ કોનો ભાગ છે ?

- (અ) વૈશ્વિક જવાબદારી પદ્ધતિ (બ) બાહ્ય અહેવાલ પદ્ધતિ
(ક) આંતરિક અહેવાલ પદ્ધતિ (ડ) કંપની અહેવાલ પદ્ધતિ

4. નફા કેન્દ્ર એ શાનું મહત્તમીકરણ કરવા જવાબદાર છે ?

- (અ) પેદાનો નફો (બ) કેન્દ્રનો નફો
(ક) વસ્તુનો નફો (ડ) ઉપરના કોઈપણ નહિ

5. ઘસારાને પડતરમાં કઈ પરિસ્થિતિમાં ઉમેરવામાં આવે છે ?
 (અ) પરત-આપ પદ્ધતિ (બ) આંતરિક વળતરના દરની પદ્ધતિ
 (ક) હિસાબી વળતરના દરની પદ્ધતિ (ડ) ઉપરના કોઈપણ નહિ
6. સંવેદનશીલતા વિશ્લેષણ એ પ્રોજેક્ટના ભાવિ વળતર અંગે એક અંદાજ પૂરો પાડે છે.
 (અ) સાચુ (બ) ખોટું
7. સંભાવના એ એક ઘટના બનવાની શક્યતા છે.
 (અ) સાચુ (બ) ખોટું
8. ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણ સંબંધિત છે.
 (અ) આંતરિક સંસ્થાકીય ફેરબદલી (બ) સંસ્થાના આંતર વિભાગો
 (ક) ઉપરના બંને (ડ) ઉપરના એકપણ નહિ
9. નીચેનામાંથી કયુ પરિબળ મૂડી બજેટીંગના સંદર્ભમાં બિન-નાણાકીય પરિબળ નથી ?
 (અ) વ્યવસ્થાતંત્રીય વર્તન (બ) માનવીય અને સામાજિક પરિબળો
 (ક) ટેકનીકલ બાબતો (ડ) ઘસારો અને કરવેરા
10. સામાન્ય રીતે કંપનીના રોકાણ પર વળતરનો દર વધે છે જ્યારે
 (અ) મિલકતો વધે (બ) વેચાણ કિંમત ઘટે
 (ક) પડતરો ઘટે (ડ) પડતરો વધે
11. કિંમત નિર્ધારણની _____ પદ્ધતિ હેઠળ, બે જુદી-જુદી ફેરબદલી કિંમતની રીતોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
 (અ) વાટાઘાટ આધારિત ફેરબદલી કિંમત
 (બ) બેવડી કિંમત નિર્ધારણ
 (ક) બજાર કિંમતની રીત
 (ડ) કુલ પડતરની રીત
12. આંતરિક વળતરનો દર _____ છે.
 (અ) કટ ઓફ દર (બ) અવરોધ દર
 (ક) ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર (ડ) આ બધા જ
13. કઈ પદ્ધતિમાં દરેક વર્ષના રોકડ આવક પ્રવાહનું ફરીથી રોકાણ કરવામાં આવે છે ?
 (અ) ચોખ્ખુ વર્તમાન મૂલ્ય (બ) સમાપન મૂલ્ય
 (ક) પરત આપ સમય (ડ) આંતરિક વળતરનો દર
14. વટાવનો દર ઊંચો, તેમ
 (અ) નીચું વર્તમાન મૂલ્ય
 (બ) ઊંચું વર્તમાન મૂલ્ય
 (ક) વર્તમાન મૂલ્ય સાથે કોઈ સંબંધ નથી
 (ડ) આમાંથી કોઈ નહિ

Seat No. : _____

AL-111

April-2017

M.Com., Sem.-IV

510 EE : Management Accounting

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. The management of P limited is considering selecting a machine out of two machines. The company's cost of capital is 12% and tax-rate is 30%, other information is as follows :

14

	Machine-I	Machine-II
Cost of Machine	₹ 10,00,000	₹ 15,00,000
Expected life	5 years	6 years
Annual income before tax and depreciation	₹ 3,45,000	₹ 4,55,000

Depreciation is to be charged on straight line method.

You are required to :

- (i) Calculate discounted pay-back period, Net-present value and internal rate of return for each machine.
(ii) Advise the management as to which machine they should take-up.

The present value factors of ₹ 1 are as follows :

Year	1	2	3	4	5	6
12%	0.893	0.797	0.712	0.636	0.567	0.507
13%	0.885	0.783	0.693	0.613	0.543	0.480
14%	0.877	0.769	0.675	0.592	0.519	0.456
15%	0.870	0.756	0.658	0.572	0.497	0.432
16%	0.862	0.743	0.641	0.552	0.476	0.410

OR

- (a) Explain how discounted cash flow methods are superior over pay-back period method of capital budgeting. 7
(b) Discuss Terminal value method. 7

2. Attempt any two :

14

- (a) Explain Decision Tree analysis.
(b) From the following data, state which project is better :

Project	A	B
Cash flows	₹	₹
Year 0	- 10,000	- 10,000
1	4,000	5,000
2	4,000	6,000
3	2,000	3,000

5

P.T.O.

Riskless discount rate is 5%. Project-A is less risky as compared to Project-B :
The management considers risk premium rates at 5% and 10% respectively for Project A & B for discounting the cash inflow. The present value factor of ₹ 1 are as follows :

Year	1	2	3
5%	0.952	0.907	0.864
10%	0.909	0.826	0.751
15%	0.870	0.756	0.658

- (c) Q. Ltd. is considering one of two proposals, Project M and N, which require cash outlays of ₹ 8,50,000 and ₹ 8,25,000 respectively. The current yield on Government bond is 6% and it is used as risk free rate. The expected net cash flows and their certainty equivalents are as follows :

Year End	Project M		Project N	
	Cash flow (₹)	C.E.	Cash flow (₹)	C.E.
1	4,50,000	0.8	4,50,000	0.9
2	5,00,000	0.7	4,50,000	0.8
3	5,00,000	0.5	5,00,000	0.7

Present value factors of ₹ 1 discounted at 6% at the end of year 1, 2 and 3 are 0.943, 0.890 and 0.840 respectively.

You are required to guide the management about which project should be accepted.

- (d) Explain Sensitivity Analysis.
3. (a) Divisions X and Y are currently considering an outlay on new investment project. 7

	Division-X	Division-Y
Investment outlay	₹ 2,00,000	₹ 2,00,000
Net Annual Return	₹ 32,000	₹ 22,000
Target ROI	18%	11%

The groups cost of capital is 13%. Which projects should be accepted or rejected using ROI and RI.

OR

What is Responsibility Accounting ? Explain Responsibility centres in detail.

- (b) Attempt any two : 4
- Explain advantages of Responsibility Accounting.
 - Explain Residual Income Method.
 - Discuss limitations of ROI.
- (c) Answer the following : 3
- Define Responsibility Accounting.
 - What is Divisionalisation ?
 - State limitations of Responsibility Accounting.

4. A company has two divisions, Division A & B. Division A has a budget of selling 2,00,000 units of a component X to fetch a return of 20% on the average assets employed. The following information of Division A is given :

14

Particulars	₹
Fixed Overheads	5,00,000
Variable cost	₹ 1 per unit
Average Assets – Debtors	2,00,000
Inventories	5,00,000
Plant	5,00,000

However there is constraint in marketing and only 1,50,000 units of the component X can be directly sold to market at the proposed price. Consequently, Division B is advised to buy 50,000 units of Component X. A wants a price of ₹ 4 per unit but B is prepared to pay ₹ 2 per unit of X.

Division A has another option on hand, which is to produce only 1,50,000 units of component X. This will reduce the holding of assets by ₹ 2,00,000 and fixed overheads by ₹ 25,000. You are required to advise the most profitable course of action for division A.

OR

- (a) Define Transfer pricing. Explain objectives of transfer pricing. 7
 (b) Explain market price method of transfer pricing. 7

5. Choose the correct option :

14

- (1) Division under transfer pricing system is treated as
 (a) Cost centre (b) Investment centre
 (c) Profit centre (d) None of these
- (2) Popular method of transfer pricing is
 (a) Cost based pricing (b) Market based pricing
 (c) Negotiated pricing (d) Opportunity cost pricing
- (3) Responsibility accounting is a part of
 (a) Global responsibility system (b) External reporting system
 (c) Internal reporting system (d) Corporate reporting system
- (4) Profit centre is responsible for maximizing
 (a) Profit of the organisation (b) Profit of the centre
 (c) Profit of product (d) None of the above
- (5) Depreciation is included in cost in case of
 (a) Pay-back method (b) IRR method
 (c) Accounting Rate of Return method (d) None of the above

- (6) Sensitivity analysis provides a single estimate of future return from project
(a) True (b) False
- (7) Probability means the likelihood of happening an event
(a) True (b) False
- (8) Transfer pricing is concerned with
(a) Inter-organisational transfer
(b) Intra-divisions of an organisation
(c) Both of the above
(d) None of the above
- (9) Which of the following factor is not non-financial factor in capital budgeting ?
(a) Organisational behaviour (b) Human and Social factor
(c) Technical issues (d) Depreciation and taxes
- (10) A company's ROI would generally increase when
(a) Assets increase (b) Selling price decrease
(c) Costs decrease (d) Costs increase
- (11) Under _____ method of pricing, two separate transfer pricing methods are used.
(a) Negotiated Transfer Price (b) Dual Pricing
(c) Market Price Method (d) Total Cost Method
- (12) IRR is
(a) Cut-off Rate (b) Hurdle Rate
(c) WACC (d) All of the above
- (13) Under which method cash flow of each year is re-invested ?
(a) Net Present Value (b) Terminal Value
(c) Pay-back Period (d) Internal Rate of Return
- (14) Higher the discount Rate, _____
(a) lower the present value (b) higher the present value
(c) no relation with present value (d) None of these